

11. Wonen in het land – Jozua 22

Geruchten, conflicten en de eenheid van het volk van God

De hedendaagse kerk (en zeker in België) is diverser dan ooit. Verschillende culturen, generaties, vormen van eredienst en manieren om het christelijk geloof te beleven bestaan naast elkaar onder één naam: “het volk van God”. Deze diversiteit is een geestelijke rijkdom, maar kan soms ook verwarring veroorzaken. We zien en horen dingen die niet lijken op wat we altijd gekend hebben, zoals de kerk in ons thuisland of toen we kind waren, en onze natuurlijke reactie op alles wat anders is kan wantrouwen, een overhaast oordeel of zelfs confrontatie zijn. In een steeds meer gepolariseerde wereld blijft ook de kerk niet gespaard van interne spanningen.

Hoofdstuk 22 van Jozua biedt ons een veelzeggend en uiterst belangrijk verhaal voor onze tijd. Daar vinden we een conflict dat niet voortkwam uit kwade bedoelingen, maar uit geruchten en misverstanden. De Rubenieten, de Gadieten en de halve stam Manasse bouwden, toen zij aan de oevers van de Jordaan kwamen, een altaar, en de rest van Israël ging er onmiddellijk van uit dat dit een teken van afval was. Zonder onderzoek te doen, zonder vragen te stellen, zonder te proberen te begrijpen, maakten ze zich op voor de oorlog. Ze konden zich niet nog een “afval” binnen het volk van God veroorloven.

Pas toen ze besloten rechtstreeks met hun broeders te spreken, ontdekten ze de waarheid: het altaar was niet voor offers, maar een getuigenis van eenheid. Een teken dat zij, ook al woonden ze aan tegenovergestelde zijde van de Jordaan, toch tot hetzelfde volk behoorden.

Dit verhaal herinnert ons eraan dat veel van onze huidige conflicten niet voortkomen uit slechtheid of slechte bedoelingen, maar uit een gebrek aan dialoog en het niet begrijpen van de bedoelingen van anderen.

Samen overleggen

- Als je vandaag naar je gemeente kijkt, welke verschillen zijn er dan in vergelijking met enkele jaren geleden?
- Zijn er dingen in je gemeente waar je het niet mee eens bent? Hoe voel je je daarbij?

Geruchten en veronderstellingen in de kerk van vandaag

Tegenwoordig leven we in een wereld waarin meningen zich sneller verspreiden dan feiten en waarin sociale media verkeerde informatie versterken. In de kerk kan zich dat uiten in spanningen rond aanbiddingsstijlen, kleding, muziek, zendinginitiatieven, bestuurlijke beslissingen of culturele verschillen. Deze diversiteit aan meningen en standpunten kan een uitdaging worden wanneer zij niet gepaard gaat met dialoog en begrip.

Net als Israël in Jozua 22 reageren wij vaak op wat wij denken dat er gebeurt, in plaats van op wat er werkelijk gebeurt. We haasten ons om te oordelen zonder rekening te houden met de cultuur, achtergrond of persoonlijke omstandigheden van anderen. We horen een opmerking, zien een beeld uit zijn context gerukt of iemand deelt zijn interpretatie, en we concluderen al snel dat “de ander” het mis heeft.

Het pijnlijkste is dat we, in plaats van naar elkaar toe te gaan om te praten, vaak achter elkaars rug spreken en zo onvolledige of oneerlijke verhalen construeren. Zonder het te beseffen, beginnen we ons voor te bereiden op een confrontatie die er nooit had mogen komen. We laten geruchten het vertrouwen aantasten, de eenheid verzwakken en de harten verdelen die eigenlijk zouden moeten samenwerken in Gods missie. In deze tijd, waarin meningen sneller reizen dan feiten, zijn vertrouwen en dialoog essentieel om te voorkomen dat verkeerde informatie voet aan de grond krijgt. In de kerk

kan dit zich uiten in spanningen over hoe wij vinden dat een christen eruit zou moeten zien, over muzikale voorkeuren en zelfs over culturele verschillen.

Samen overleggen

- Heb je ooit gereageerd op basis van geruchten in plaats van op feiten?
- Jozua 22:12 zegt: “En toen de Israëlieten dit hoorden, kwam heel de gemeenschap van de Israëlieten in Silo bijeen om tegen hen op te trekken ten strijde.” Waarom lijkt het makkelijker om te oordelen dan om de tijd te nemen om naar anderen te luisteren?
- Welke vooroordelen of angsten beïnvloeden mijn snelle conclusies?
- Wat zou er gebeurd zijn als ze niet de tijd hadden genomen om met elkaar te praten?

Kennismaken, luisteren en vertrouwen

Toen zij de geruchten hoorden, maakten zij zich snel gereed voor de oorlog, maar het sleutelmoment van het hoofdstuk komt wanneer de stammen ten westen van de Jordaan besluiten een delegatie te sturen om met hun broeders te spreken. Dat was een cruciale stap. In plaats van aan te vallen, spraken ze met elkaar. In plaats van aannames, stelden ze vragen. Dit gebaar veranderde een mogelijke ramp in een getuigenis van verzoening.

In de kerk vandaag geven we er helaas vaak de voorkeur aan om “ten strijde te trekken” in plaats van te praten. We bekritisieren, veroordelen en vallen anderen zelfs aan zonder de andere kant van het verhaal te kennen.

We moeten dezelfde houding leren aannemen: mensen leren kennen vóór we hen beoordelen. Hun intenties vertrouwen. In nederigheid het gesprek aangaan. Geduldig luisteren. Geen overhaaste beslissingen nemen op basis van geruchten. Eenheid wordt niet gebouwd op starre standpunten, maar op bereidwillige harten.

Samen overleggen

- Neem ik de tijd om mensen in de gemeente te leren kennen die anders denken of handelen dan ik?
- Hoe anders zouden onze gemeenten er vandaag uitzien als we de tijd namen om te praten met mensen die anders denken dan ik?
- Wanneer ik met andere mensen praat, zoek ik dan echt naar begrip of wil ik vooral mijn eigen standpunt verdedigen?
- Op welke terreinen moet ik meer oefenen in empathie en dialoog?

Erken je fouten en wees nederig

Nadat hij aandachtig naar de uitleg van de Rubenieten, de Gadieten en de halve stam Manasse had geluisterd, begreep Pinehas de omvang van het misverstand: zij hadden te haastig geoordeeld over de bedoelingen van hun broeders en die verkeerd geïnterpreteerd. In plaats van met trots te reageren of hun oorspronkelijke standpunt te rechtvaardigen, verheugden Pinehas en de leiders die hem vergezelden zich er echter oprecht over dat zij zich hadden vergist. Zij erkenden Gods aanwezigheid en leiding onder zijn volk en verklaarden nederig: “Vandaag hebben wij begrepen dat de HEER in ons midden is...”

Deze scène biedt een krachtige les voor de kerk van vandaag. Ze nodigt ons uit om te bedenken dat God ook aanwezig is bij degenen die anders denken, zich anders kleden of op een andere manier aanbidden. Het is mogelijk – en diep bijbels – om dezelfde God te aanbidden te midden van verschillende stijlen, culturen en uitdrukkingsvormen.

Samen overleggen

- Hoe reageer ik wanneer ik ontdek dat mijn aannames over anderen onjuist waren? Ben ik blij dat ik de waarheid heb geleerd, of vind ik het moeilijk om dat toe te geven?
- Hoe kan ik eraan bijdragen dat onze gemeente diversiteit waardeert zonder van verschillen een scheidingsmuur te maken?

Samenwerken ondanks verschillen

Het verhaal eindigt met opnieuw verenigd volk van God – niet omdat iedereen hetzelfde dacht, maar omdat ze naar elkaars verschillen luisterden en die aanvaardden. Het altaar, dat een symbool van verdeeldheid had kunnen worden, werd een herinnering dat zij tot dezelfde God en hetzelfde geloof behoorden.

In onze tijd kunnen we leren dat diversiteit geen bedreiging is, maar een geschenk. God roept ons op om samen te werken, ook wanneer onze voorkeuren, stijlen of perspectieven niet overeenkomen. De missie is te groot om verschillen, geruchten of misverstanden toe te laten om ons van elkaar te scheiden.

Samen overleggen

- Wat kan ik doen om de eenheid in mijn gemeente te versterken?
- Hoe kan ik bijdragen aan een sfeer waarin verschillen geen bron van wantrouwen zijn, maar een kans om te groeien?
- Ben ik bereid een brug van eenheid te zijn in plaats van een muur van verdeeldheid?

Moge het voorbeeld van Jozua 22 ons inspireren om een gemeenschap te zijn die eerst luistert voordat ze oordeelt, die de waarheid zoekt vóór de geruchten, en die samenwerkt onder Gods leiding. De kerk van vandaag heeft minder achterdocht en meer gesprek nodig; minder afstand en meer ontmoeting; minder oordeel en meer broederlijke liefde.